

TEMATISKAIS PLĀNS

Tēma: Senā Roma

Mērķis: Padziļināt skolēnu izpratni par Senās Romas vēstures īpatnībām, seno romiešu sasniegumu būtību un nozīmi cilvēces vēsturē.

Stunda	Apakštēma/laiks	Uzdevumi	Sagaidāmie rezultāti	Jēdzieni	Paņēmieni un metodes	Pārbaudes formas ¹	uzdevumi
I. 1.	Romas pirms impērijas posms (8.gs.p.m.ē. – 1.gs.p.m.ē.) Romas civilizācijas sākumi. Romas pilsoniskā kopiena.	<ul style="list-style-type: none"> - Atjaunot zināšanas par Romas civilizācijas rašanos un tās vēstures periodizāciju. Atklāt ģeogrāfiskās vides tiešo un netiešo ietekmi uz sabiedrības dzīvi. - Atklāt Romas pilsoniskās kopienas būtību, tās evolūciju laika gaitā. - Pilnveidot prasmi lokalizēt vēstures faktus telpa un laikā, analizēt situāciju un veikt secinājumus 	<ul style="list-style-type: none"> -Ir zināšanas par Romas civilizācijas rašanās priekšnosacījumiem, tās attīstības posmiem . -Izprot vides tiešo un netiešo ietekmi uz cilvēku sabiedrību. - Spēj izprast Romas pilsoniskās kopienas īpatnības, izskaidrot šo īpatnību būtību. - Orientējās laika līnijā; - prot strādāt ar karti, atklāt avotos tiešo un netiešo informāciju 	Civitas Patricieši Plebeji Nobili Patroni Klienti	Darbs ar karti un laika līniju = notikumu lokalizēšana laika un telpā. Darbs ar rakstiskiem avotiem = informācijas iegūšana, salīdzināšana un apkopošana (darbs pāros). Pārruna		Ja netiek nodarbināts laikā izpildīti visi uzdevumi, pabeigt mājās
2.- 3	Romas politiskās institūcijas Republikas krīze un bojāeja.	<ul style="list-style-type: none"> - Pilnveidot zināšanas par Romas politisko institūciju īpatnībām Romas vēstures dažādos posmos. - Atklāt Romas republikas būtību un tās krīzes un bojāejas cēloņus. -Pilnveidot prasmi apgūt, apkopot un strukturēt informāciju kā no kartogrāfiskiem materiāliem, tā arī no rakstiskiem un veikt secinājumus. - Veicināt pārdomas par personības vietu un nozīmi vēsturē. 	<ul style="list-style-type: none"> - Izprot politisko attiecību risināšanas veidus un sekas. - Ir zināšanas par sociālekonomiskiem procesiem kas noteica Romas republikas būtību. Izprot republikas bojāejas cēloņus. . - Spēj analizēt, strukturēt iegūto informāciju un veikt secinājumus. Salīdzināt kartēs iegūto informāciju. - Prot kritiski novērtēt personības ietekmi uz vēstures gaitu. 	Senāts Republika Diktators Konsuls Tautas tribūns Jātnieki	Darbs ar karti un rakstīto tekstu = informācijas iegūšana, salīdzināšana; secinājumu veikšana (pāros un individuāli). Pārruna. Diskusija		Uzdevumi konspektīvajā izklāstā (fleš variants)

¹ Daļa no konspektīva izklāsta uzdevumiem var būt izmantota kā zināšanu papildināšanai, vielas nostiprināšanai, tā arī lai pārbaudītu zināšanas un izpratni par jautājumu.

<p>II.</p> <p>4.-5.</p>	<p>Romas impērija un tās bojāeja (1. gs.p.m.ē. - 5.gs.)</p> <p>Agrā Romas impērija (1. gs.p.m.ē. - 3.gs.)</p> <p>Vēlā Romas impērija (3.gs.- 5.gs.) un senās Romas bojāeja.</p> <p>Agrā kristietība</p>	<p>- Atklāt izmaiņas Romas sociāli politiskajā dzīvē un valsts pārvaldē.</p> <p>- Veidot izpratni par senās Romas bojāejas cēloņiem un sekām.</p> <p>- Izprast kristietības būtību, izplatīšanās iespējas Romas impērijā.</p> <p>- Strādājot ar kartēm, tekstu un avotiem pilnveidot prasmi saskatīt izmaiņas sabiedrības dzīvē, analizēt tās un atklāt to cēloņus.</p> <p>-Veicināt pārdomas par pilsoņa un pavalstnieka atšķirības būtību; par kultūru mijiedarbību un to sekām lielvalsts robežās.</p>	<p>- Ir priekšstats par izmaiņām Romas sociāli politiskajā dzīvē pēc impērijas izveidošanās. Izprot izmaiņu būtību</p> <p>- Spēj paskaidrot impērijas bojāejas cēloņus un sekas.</p> <p>- Ir zināšanas par kristietības sākumiem un izplatīšanos tā laika ojkumenā, par mācības pamatnostādņēm. Izprot agrās kristietības nozīmi senās Romas vēsturē.</p> <p>-Orientējās kartē (spēj sastādīt kartes leģendu un veidot notikumu aprakstu); ir iemaņas darba ar tekstu un avotiem (analīze, informācijas apkopošana un salīdzināšana).</p> <p>-Rodas pārdomas par pilsoniskuma būtību; par lielvalsts/impērijas tautu sadzīvošanas iespējām ...</p>	<p>Princeps Principāts Impērija Imperators Pretoriāņi Romanizācija Province Kristietība Apustuļi</p>	<p>Darbs ar karti = kartes leģendas un notikumu apraksta veidošana .</p> <p>Darbs ar izklāsta tekstu= informācijas analīze.</p> <p>Pārrunas Diskusija</p>		<p>Darba lapa 1 Darba lapa 2</p>
<p>6.</p>	<p>Senās Romas sasniegumi un vēsturiskais mantojums²</p>	<p>- Radīt priekšstatu par senās Romas sasniegumiem dažādās jomās un par Romas vēsturiskā mantojuma vietu un nozīmi.</p> <p>- Pilnveidot patstāvīga darba iemaņu veidojot ziņojumus (apkopot informāciju, analizēt veidot stāstu, gatavot prezentāciju.)</p>	<p>- Ir priekšstats par senas Romas sasniegumiem, izpratne par to vietu un nozīmi cilvēces vēsturē.</p> <p>- Spēj atlasīt materiālu, apkopot, izanalizēt, strukturēt , loģiski izklāstīt un veikt secinājumus.</p>		<p>Individuālie pētījumi= informācijas apzināšana, apkopošana, analīze un strukturēšana, rezultātu prezentēšana</p>	<p>Darba lapa 3=</p>	<p>= Darba lapa 3</p>

² Macibu stundas laikā audzēkņi prezentē patstāvīgi sagatavoto materiālu (izmantotas mācību grāmatas, visas tēmas konspektīvais materiāla izklāsts - fleš variants, kā arī papildus literatūra). Izpildītais darbs var būt pieņemts kā ieskaite par tēmu.

II. Ieteikumi skolotājam (izstrādāto *Darba lapu* izmantošanas iespējas) un uzdevumu atbildes

Darba lapa 1

Impērijas krīzes sākums (2. gs. II puse – 3. gs.)

Darba lapu var izmantot lai padziļinātu un vienlaikus nostiprinātu zināšanas par Romas impērijas krīzes būtību. Šāda veida darbs pie tēmas var veicināt skolēnu analītiskas domāšanas iemaņas, prasmi apkopot informāciju un atrast tekstā galveno. *Darba lapu* var izmantot stundas laikā, strādājot ar konspektīvo materiāla izklāstu (fleš) – pēc iepazīšanās ar tēmas materiālu var būt aizpildīta shēmas kreisā daļa. Tādā gadījumā, uzdevuma otrā daļa, kura saistīta ar mācību grāmatas [Misāns, I., Pāvulāne, V., Vijups, A. Pasaules vēsture vidusskolai. I. daļa **220.-221. lpp.**] izmantošanu, audzēkņiem varētu būt piedāvāta kā majas uzdevums.

Darba lapa 2

Impērijas krīze (4. gs.)

Darba lapa orientēta uz darbu ar karti un dod iespēju izprast, kā izmantojot karti var iegūt informāciju par vēstures notikumiem un veidot šo notikumu aprakstu. Vienlaikus, uzdevumi paredz arī tādas iemaņas, kā kartes leģendas lasīšana, nostiprināšanu – audzēkņiem tiek piedāvāts izveidot kartes leģendu patstāvīgi, tādejādi demonstrējot savu izpratni par kartes leģendas sniedzamo informāciju.

Darba lapa 3

Romas kultūra

Darba lapa paredzēta lai

- organizētu audzēkņu patstāvīgo darbu, veidojot ziņojumus par Romas kultūras jomām un veicot izstrādāto darbu prezentāciju. [*Darba lapas* I. daļa];
- lai veicinātu mērķtiecīgu ziņojumu klausīšanos, veidojot īsu konspektu un veicot kā grupu biedru, tā arī sava darba vērtēšanu [*Darba lapas* II. daļa].

Darba lapa sastāv no divām daļām: I. daļā iekļautas iespējamo ziņojumu tēmas, ieteicamās literatūras saraksts un kritēriji, pēc kuriem var vērtēt ziņojumus; II. daļā ir „tabula“, kurā katra aile ir veltīta kādai konkrētai temai. Tēmu ailēs ir norādītas parādības, kurām jāpieverš uzmanība gatavojot ziņojumu Ziņojumu prezentēšanas brīdī „tabula“ atrodas katra mācību stundas dalībnieka priekšā, lai grupas biedru ziņojumu noklausīšanās brīdī veiktu irakstu atbilstošās tēmas ailē.

Tēmas *Romas kultūra* noslēgumā varētu būt diskusija, vai pārsprieduma rakstīšana par Romas kultūras sasniegumiem, kurš tiktu piedāvāts kā mājas veicamais uzdevums.

II. Jēdzienu vārdnīca

Civitas	Romas pilsoņu kopiena.
Senāts	Valdnieku periodā dižciltīgo dzimtu vecāko padome, vēlāk augstākās amtpersonas, valsts politiskā elite, padomdevējfunkcija.
Patricieši	dižciltīgo iedzīvotāju slānis, aristokrāti (Romas pamatiedzīvotāju pēcteči).
Plebeji	vienkāršās tautas slānis.
Nobiļi	(latīņu val. „slavens, izcils, dižciltīgs“) politiskā elite Romā, kuru veido gan patricieši, gan plebeji.
Tautas tribūns	amatpersona, kura nāca no plebejiem un aizstāvēja viņu tiesības, bija veto tiesības.
Republika	demokrātiska valsts iekārta, kurā valsts varas institūcijas uz laiku ievēl pilsoņi.
Jātņieki	varena pilsoņu kārta (nodarbojās ar tirdzniecību un augļošanu un t.t.)
Diktators	Romā amatpersona, kuru senāts iecēla ārkārtas situācijā uz laiku līdz 6 mēn. Šīs amatpersonas rokās atradās visa vara valstī (arī - cilvēks, kurš uzspiež savu gribu citiem).
Patrons	dižciltīgs Romas pilsonis, kuru aizgādībā atradās kāda persona (nevieno radnieciskas saites), kurai sniedz palīdzību, aizsargā tiesā u.tt.
Klients	cilvēks Romā, kurš atrodas kādas citas personas aizgādībā? Viņa pienākumi ir šo personu pavadīt karā, balsot un atbalstīt dažādos veidos.
Leģionāri	Romas armijas karavīri.
Pretoriāņi	Imperatora gvarde.
Principāts	nosaukums radies no lat. vārda „pirmais, galvenais“. Monarhija slēptā formā.
Monarhija	pārvaldes forma, kurā vara koncentrējas vienas personas rokās (vienvaldība, patvaldība).
Imperators	karavadoņa goda tituls, kurā vēlāk dēvēja Romas valdniekus.
Impērija	monarhistiska valsts ar imperatoru priekšgalā (latīņu val. ar nozīmi „vara“).

Koloni	brīvie zemnieki, kuri nomāja zemi no latifundiju īpašniekiem; ar laiku tika piesaistīti zemei.
Province	iekarotā un no Romas atkarīgā teritorija.
Romanizācija	provinču iedzīvotāju (galveno kārt elites) pielāgošanās romiešu dzīves veidam un domāšanai, valodas pārņemšana un t.t.;
Gladiatori	apmācīti cīnītāji, kuri speciālās izrādēs cīnījās uz dzīvību vai nāvi skatītājiem par prieku
Barbari	romiešu apzīmējums visiem cittautietiešiem, kuri nerunāja grieķu vai romiešu valodā
Apustuļi	tuvākie Jēzus Kristus 12 mācekļi, kuri izplatīja viņa mācību – kristietību